

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

В статье рассмотрены основные тенденции комплексной модернизации транспортной инфраструктуры на региональном уровне. Проанализированы направления модернизации транспортной инфраструктуры региона с выявлением путей повышения качества, безопасности транспортного обеспечения и локальной доступности на региональном уровне.

Ключевые слова: транспортная инфраструктура, системы общественного транспорта, безопасность транспортного обеспечения, региональная транспортная политика.

SUMMARY

The article describes the main trends of the comprehensive modernization of transport infrastructure at the regional level. Analyzed the direction of modernization of transport infrastructure in the region to identify ways to improve the quality, safety, vehicle maintenance and local access at the regional level.

Keywords: transport infrastructure, public transport systems, security transportation, regional transportation policy.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Чабаненко І.Л., магістр, старший викладач кафедри фінансів Донбаського державного технічного університету, м. Алчевськ

Постановка проблеми. До загальних факторів, що забезпечують синергетичний ефект, належить економія за рахунок зниження умовно-постійних витрат (наприклад, зміна методу нарахування амортизації з метою її зменшення, збільшення обсягів виробництва при незмінній сумі умовно – постійних витрат та ін.), але сьогодні не всі підприємства взагалі приділяють увагу розподілу витрат на умовно-постійні та умовно-змінні, хоча згадуваний фактор дозволяє більш ефективно та вміло управляти витратами з метою формування оптимальної виробничої програми металургійного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність згаданих проблем підтверджується дослідженнями вітчизняних і зарубіжних фахівців, зокрема І. Белоусовою [1], С. Головим [2], Л. Д. Буряк [3], М. Бакановим [4], м. Мескон [5], Д. Р. Хенсен [6], А. Ходус [7], Ю. Цал - Цалко [8] та іншими. В роботах та дослідженнях наведених авторів приділено увагу теоретичному та практичному висвітленню поняття умовно – змінних та умовно - постійних витрат, зниження їх за допомогою різноманітних методів при одночасному висвітленні різних підходів до розподілення витрат.

Виділення проблеми. Стаття присвячена вирішенню вказаної проблеми з врахуванням особливостей виробництва на металургійних підприємствах.

Метою статті є обґрунтування необхідності розподілу витрат на постійну та змінну частини на металургійному підприємстві.

Результати дослідження. Структуру оперативного управління витратами можна представити у вигляді схеми, яка включає в себе послідовність дій, спрямованих на підвищення загальної ефективності діяльності підприємства за рахунок раціоналізації витрат (рис. 1).

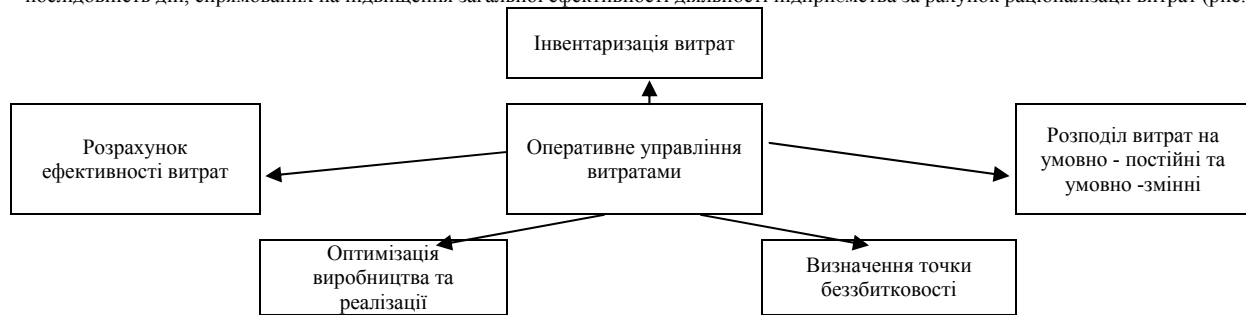

Рис. 1. Схема оперативного управління витратами

Для забезпечення виконання наведеного алгоритму необхідно контролювати всі його кроки, але особливої уваги потребують розподіл витрат на умовно - постійні та умовно - змінні, визначення точки беззбитковості, оптимізація виробництва. Розглянемо їх далі більш докладно.

Саме для прийняття управлінських рішень необхідно розподіляти витрати на умовно-постійні та умовно-змінні з метою їх подальшого зниження. Але для підприємства головною метою не завжди є власне зниження витрат. Для складних виробничо-господарських комплексів більше значення має підвищення якісних показників при фіксованому рівні витрат. Підприємства з безперервним циклом виробництва, в тому числі й металургійні, мають на меті досягнення безперервності виробництва, що вирішується, як правило, за рахунок збільшення витрат, або – при їх постійному рівні – шляхом управління їх структурою. Зміна структури витрат використовується на довгостроковий період і є результатом планомірної політики. Для оптимального управління витратами велике значення має достовірна та точна інформація. Частіше при управлінні використовують фінансову звітність підприємства, де узагальнюється інформація про операційну діяльність підприємства.

Операційна діяльність є основним видом діяльності металургійних підприємств (виробництво металопродукції і реалізація готової продукції), з метою якої й створені ці підприємства. Результати операційної діяльності цих підприємств є основою для формування їх кінцевих (чистих) фінансових результатів та їх загального фінансового становища. Тому оцінка операційної діяльності є дуже важливою для виявлення негативних тенденцій в роботі металургійних підприємств та своєчасного прийняття управлінських рішень для їх усунення.

Велику роль в обґрунтуванні цих управлінських рішень відіграє операційний або маржинальний аналіз, методика якого базується на вивченні співвідношення між трьома групами найважливіших економічних показників: «витрати – обсяг виробництва (реалізації) – прибуток» та прогнозуванні величини кожного з цих показників при заданому значенні інших. Даний метод управлінських розрахунків був запропонований у 1930 році американським інженером Уолтером Раутенштрахом під назвою графіка критичного обсягу виробництва та надалі використовувався в працях багатьох провідних економістів.

В основу цієї методики покладено розподіл операційних витрат в залежності від зміни обсягу операційної діяльності підприємства на умовно - змінні (пропорційні) і умовно - постійні та використання категорії маржинального доходу [2; 4].

Операційна діяльність підприємства складається із низки етапів до визначення оптимальної маси і темпів нарощування прибутку → реалізація). Їх характер визначається галузевими особливостями. Операційна діяльність постійно поновлюється і здійснюється за замкнутим циклом. З урахуванням послідовності здійснення операційної діяльності, її циклічності, особливостей формування доходів і витрат та інших чинників, процес формування операційного прибутку може бути зображений в наступному вигляді (рис. 2).

У фінансовому менеджменті діють два основних підходи до визначення оптимальної маси і темпів нарощування прибутку: співставлення граничної виручки з граничними витратами та співставлення виручки від реалізації з загальними, а також зі змінними та постійними витратами. Комбінування цих двох підходів в залежності від цілей дає позитивні результати [11; 12; 13; 14].

Операційна діяльність підприємства з моменту його створення пов'язана зі здійсненням різноманітних витрат трудових, матеріальних та фінансових ресурсів в процесі виробництва і реалізації продукції. За своїм характером ці витрати поділяються на два основних види –

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

поточні та довгострокові. З формуванням операційного прибутку пов'язані поточні витрати підприємства, які називаються операційними. Операційні витрати підприємства, що здійснюються ним в процесі постачальної, виробничої, збутової операційної діяльності представлені в основному його витратами на виробництво або собівартістю продукції [10].

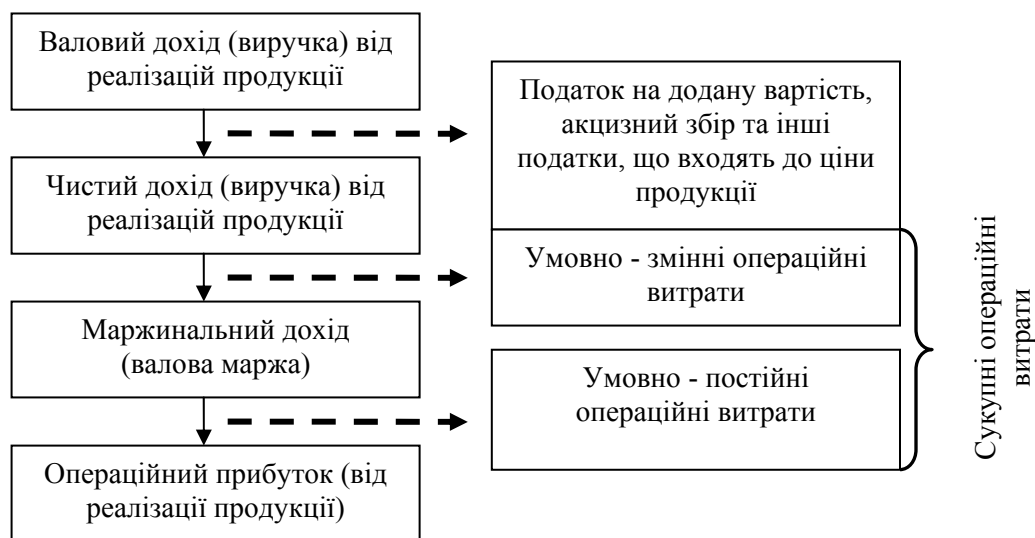

Рис. 2. Схема формування операційного прибутку підприємства

До того ж слід відзначити, що багато видів витрат для одних підприємств можуть розглядатися як умовно - змінні, а для інших – як умовно - постійні витрати. Отже список змінних та постійних витрат для кожного підприємства свій, але критерії класифікації універсальні: залежність або незалежність від розміру обсягів виробництва.

Існують також змішані витрати, які складаються із постійної та змінної частин. При конкретних розрахунках для точності результатів необхідно виділяти постійну та змінну частки в змішаних витратах та відносити ці частки відповідно до постійних та змінних витрат [14].

Оскільки при розділі витрат на умовно - постійні та умовно - змінні завжди залишається похибка, тобто при розподілі однаково залишаються суми витрат, які в той чи інший період часу в залежності від розміру в той чи іншій мірі відносяться або на умовно - постійні, або на умовно - змінні (також це залежить від самих підприємств, так, для одних витрати можуть розглядатися як умовно - постійні, а для інших – як умовно - змінні), більш точно буде називати їх умовно-змінними та умовно-постійними. При цьому слід пам'ятати про характер руху витрат в залежності від зміни обсягів продажів, тобто враховуючи релевантний діапазон.

Але, враховуючи релевантний діапазон, для класифікації витрат варто встановити обмеження, які для кожного підприємства є індивідуальними. Наприклад, чавун перероблений на АМК виготовляють на протязі року в межах 200 – 300 тис.т. Якщо відбудеться стрімке зростання, або, навпаки, спад виробництва, класифікація витрат має бути переглянута (перерахована з подальшим використанням), тому як «релевантний діапазон – це діапазон діяльності, в межах якого зберігається взаємозв'язок між розміром витрат та їх фактором» [2]. Звідси, виробництво чавуна в межах 200 – 300 тис.т можна назвати нормальним очікуваним діапазоном, а за межами його умовно - змінні витрати не будуть лінійною функцією обсягу внаслідок понаднормових виплат, знижок на обсяг закупівлі матеріалів, неефективного використання ресурсів тощо. Умовно - змінні витрати можна представити в вигляді прямої лише на короткий проміжок часу. При цьому умовно - постійні витрати будуть такими лише в релевантному періоді. Наприклад, стаття витрат «амортизація» буде збільшуватись якщо додаткове виробництво потребує введення нових основних засобів і навпаки. В даному аспекті варто приділити більше уваги саме питанню розподілу витрат з метою їх подальшого зниження.

Таблиця 1.

Динаміка виробничої собівартості на ПАТ «АМК» за 2010 р. по офлюсованому агрегату, грн. / т

Місяць	Сировина та матеріали	Коксовий дріб, язок вологий	Вугілля вологе	Газ природний та коксовий	Енерговитрати	Оплата праці робітників	Відрахування на соціальне страхування	Змінне обладнання	Поточний ремонт	Капітальний ремонт	Утримання основних засобів	Транспортні витрати	Амортизація	Загальновиробничі витрати	Виробнича собівартість
Січень	500958	13,12	0,47	5,46	19,24	4,57	1,74	2,71	0,06	0,57	1,92	8,32	1,46	1,52	562,118
Лютий	53704	12,78	1,53	4,76	16,31	4,17	1,6	4,7	0,18	0,18	1,24	9,27	1,53	1,77	597,06
Березень	558,18	14,12	0,92	3,58	14,35	4,02	1,54	3,42	0,15	0,08	1,94	5,89	1,23	1,21	610,63
Квітень	656,22	14,58	1,35	3,45	15,96	4,1	1,57	3,56	0,2	0,18	1,49	8	1,26	1,14	713,06
Травень	463	17,78	0,72	3,36	17,31	4,3	1,65	4,91	0,48	0,27	1,96	9,43	1,3	0,98	527,45
Червень	469,78	8,43	0	3,86	19,65	6,28	2,4	5,56	0,29	0,14	2,07	12,41	1,84	1,59	534,3
Липень	362,69	11,73	0	5,62	29,54	9,1	3,48	9,63	0,29	0,49	3,63	12,53	1,89	2,69	453,31
Серпень	460,34	9,54	0	6,61	20,3	4,94	1,89	2,38	0,19	0,45	2,87	8,61	1,25	1,21	520,58
Вересень	526,49	10,25	0	7,51	22,45	5,11	1,96	3,11	0,35	0,18	1,98	9,07	1,4	2,33	592,19
Жовтень	615,98	14,25	0	10,74	21,04	5,34	2,04	4,7	0,59	0,08	3	10,24	2,29	2,04	692,33
Листопад	674,78	11,74	0	6,23	20,49	5,47	2,1	6,99	0,28	14,33	2,54	10,44	3,24	2,01	760,64
Грудень	714,24	14,97	0	3,88	19,16	4,29	1,64	4,3	0,15	9,18	2,23	8,48	2,52	0,99	786,03
Всього за рік	6539,698	153,29	4,99	65,06	235,8	61,69	23,61	55,97	3,21	26,13	26,87	112,69	21,21	19,48	7349,698

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЇ ЄВРОПИ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСЬКОГО ЕКОНОМІЧЕСЬКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА І ГУАМ

У літературі висвітлюється три методи розподілу витрат на умовно-постійні та умовно-змінні: метод максимальної та мінімальної точки, графічний (статистичний) метод та метод найменших квадратів [9; 13; 15; 16; 17]. Диференціація витрат методом найменших квадратів вважається найбільш точною, оскільки використовуються всі дані про загальні витрати.

Отже, для розподілу операційних витрат на умовно - постійні та умовно - змінні, необхідно простежити залежність конкретних видів витрат від змін обсягу виробництва продукції (табл. 1), в якій представлено витрати за елементами.

Також слід зазначити, що інші операційні доходи і витрати (операційна курсова різниця; штрафи, пені, неустойки; утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення тощо) виключені з розрахунків, оскільки вони не пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції.

З метою спрощення розрахунків нами запропоновано узагальнити статтю витрат «сировина та матеріали», до якої відносяться: аглоруда (Кривбасруда Fe 59%, СтойлГок), концентрат (СевГОК, ІнГОК 63,7% та 66%, ЦГОК, ЮГОК), пил доменна, окалина, металовідходи (МОС – 1), вапняк, крейда, відсів вапняка.

З табл. 1 видно, що витрати за всіма елементами мали значні зміни по місяцях, але жоден з елементів витрат підприємства не мав прямої залежності від змін обсягів виробництва готової продукції. Таким чином, жоден із зазначених елементів витрат не можна відразу точно віднести до змінних чи постійних витрат. Це може бути пов'язано з тим, що у підприємства багато витрат змішаного типу. Тому, як вже зазначалося, необхідно виділяти постійну та змінну частки по кожному елементу витрат та віднести ці частки відповідно до постійних та змінних витрат. Але, як зазначено вище, найбільш точною є диференціація витрат методом найменших квадратів, оскільки в ній використовуються всі дані про загальні витрати. Тому в нашому випадку для диференціації витрат будемо використовувати саме цей метод.

Зазначений метод заснований на використанні кореляційного аналізу, хоча самі коефіцієнти кореляції не визначаються. Лінія загальних витрат визначається рівнянням першого ступеня:

$$Y = a + b * X, \text{ тис. грн.} \quad (1)$$

де Y – загальні витрати,

a – рівень умовно - постійних витрат,

b – ставка умовно - змінних витрат,

X – обсяг виробництва фізичних одиниць.

Тоді ставка змінних витрат розраховується в такий спосіб:

$$CЗВ = \frac{S_{сер} - ПВ_{сер}}{K_{сер}}, \quad (2)$$

де $S_{сер}$ – середньомісячні загальні витрати;

$ПВ_{сер}$ – середньомісячні умовно - постійні витрати;

$K_{сер}$ – середньомісячний обсяг виробництва [18].

Алгоритм диференціації витрат методом найменших квадратів представимо на прикладі енерговитрат. Для цього побудуємо табл. 2.

Таблиця 2.

Розрахунок даних для диференціації енерговитрат по офлюсованному агломерату методом найменших квадратів за 2010 р.

Місяць	Обсяг виробництва (X), тис. т	X - Хсер., тис. т	Витрати (Y), тис. грн.	Y - Yсер., тис. грн.	(X - Хсер.) ²	(X - Хсер.) * (Y - Yсер.), млн. грн.
Січень	361,513	4,2373	6955,51012	80,0077	17,9550	339,0194
Лютий	355,748	-1,5277	5802,24988	-1073,2525	2,3338	1639,5721
Березень	436,491	79,2153	6263,64585	-611,8565	6275,0690	-48468,4203
Квітень	423,606	66,3303	6760,75176	-114,7506	4399,7131	-7611,4480
Травень	404,37	47,0943	6999,6447	124,1423	2217,8762	5846,3990
Червень	281,686	-75,5897	5535,1299	-1340,3725	5713,7977	101318,3102
Липень	269,781	-87,4947	7969,33074	1093,8283	7655,3167	-95704,1463
Серпень	402,405	45,1293	8168,8215	1293,3191	2036,6567	58366,6289
Вересень	355,812	-1,4637	7987,9794	1112,4770	2,1423	-1628,2955
Жовтень	307,25	-50,0257	6464,54	-410,9624	2502,5673	20558,6679
Листопад	303,735	-53,5407	6223,53015	-651,9722	2866,6030	34907,0287
Грудень	384,911	27,6353	7374,89476	499,3924	763,7116	13800,8744
Разом	4287,308	-	82506,02876	-	34453,7426	83364,1906
Середнє	357,2757	-	6875,5024	-	-	-

Далі розрахуємо ставку змінних витрат за формулою:

$$CЗВ = \frac{\sum (X - \bar{X}) * (Y - \bar{Y})}{\sum (X - \bar{X})^2} = 83364,1906 / 34453,7426 = 2,42 \text{ (тис. грн. / т).} \quad (3)$$

Тоді умовно - змінні витрати на основні матеріали в розрахунку на середньомісячний обсяг виробництва продукції складатимуть: $357,2757 * 2,42 = 864,6$ (тис. грн.), а середньомісячний рівень постійних витрат складатиме: $6875,6 - 864,6 = 6011$ (тис. грн.). Отриманий результат говорить про те, що зміни по елементу витрат «енерговитрати» були пов'язані не тільки зі змінами обсягів виробництва, тобто залежать від умовно - постійних витрат.

Отже, бачимо, що розрахунки для диференціації витрат методом найменших квадратів достатньо громіздкі. Тому для диференціації всіх елементів витрат пропонуємо використовувати прикладну комп'ютерну програму Microsoft Excel, а результати цих розрахунків зведемо до таблиці 3.

Слід зазначити, що при диференціації витрат на амортизацію та адміністративних витрат ставка умовно - змінних витрат мала невеликі від'ємні значення. Це свідчить про те, що зміни по цих елементах витрат не були пов'язані зі змінами обсягів виробництва продукції, а залежали від інших чинників (переоцінка основних засобів, зміни в оплаті праці адміністративних працівників тощо). Тому витрати по цих елементах було доцільно повністю віднести до умовно - постійних витрат (як рекомендується в багатьох джерелах з фінансового менеджменту). За іншими елементами витрат було виділено постійну та змінну частки.

Висновки та пропозиції. Таким чином, розподіл операційних витрат на умовно - постійні та умовно - змінні показав, що питома вага сукупних постійних витрат у сукупних загальних витратах складає близько 70%. Це достатньо висока частка умовно - постійних витрат, яка вказує на високий рівень операційного ризику на підприємстві. Слід також відзначити, що класифікація витрат на умовно - постійні та умовно - змінні є важливою умовою ефективного управління операційним прибутком. Аналіз проведеного дослідження свідчить, що для формування оптимальної виробничої програми металургійного підприємства слід приділяти увагу розподіленню витрат на умовно - змінні та умовно - постійні з метою виявлення резервів їх подальшого зниження. Але варто зазначити, що в даному методі не враховано суму змішаних витрат, тому як змішані витрати складаються з постійної та змінної частини, тому після виділення суми змішаних витрат доцільно виділити ці частки та прирахувати їх відповідно до постійних та змінних витрат.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Таблиця 3.

Результати диференціації витрат по офлюсованому агломерату

Показник	Сировина та матеріали	Коксовий дріб'язок вологий	Вугілля вологе	Газ природний та коксовий	Енерговитрати	Оплата праці робітників	Відрахування на соціальне страхування	Змінне обладнання	Поточний ремонт	Капітальний ремонт	Утримання основних засобів	Транспортні витрати	Амортизація	Загальновиробничі витрати
Ставка ум. - змінних витрат, грн./т	688	20	2,42	0	2,42	0	0	0	0	0	0,18	0	0	0
Середньоміс. ум. - змінні витрати, т. грн.	245858	7367	864	0	864	0	0	0	0	0	63	0	0	0
Середньоміс. ум. - постійні витр., т. грн.	0	0	0	2235	6011	2256	861	2948	112	2076	717	3575	807	933
Ум. - змінні витрати за рік, т. грн.	2950296	88407	10370	0	10373	0	0	0	0	0	767	0	0	0
Ум. - постійні витрати за рік, т. грн.	0	0	0	26821	72132	27078	10339	35376	1343	24913	8611	42912	9695	11199
Заг. витрати, т. грн.	2950296	88407	10371	26821	82506	27078	10339	35375	1343	24913	9379	42912	9695	11199
Питома вага ум. - постійних витрат, %	0	0	0	100	87	100	100	100	100	100	92	100	100	100
Питома вага ум. - змінних витрат, %	100	100	100	0	13	0	0	0	0	0	8	0	0	0

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Белоусова И. Методы учета производственных затрат и калькулирования себестоимости продукции / И. Белоусова // Бухгалтерский учет и аудит. – 2006. – № 9. – С. 3-5.
2. Голов С. Ф. Управленческий учет : учебник / С. Ф. Голов. К. : Либра, 2004. – 576 с.
3. Фінанси підприємств : навч. - метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Л. Д. Буряк, Є. В. Вакуленко, А. П. Куліш та ін.. – К. : КНЕУ, 2003. – 165 с.
4. Баканов М. И. Теория анализа хозяйственной деятельности / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 548 с.
5. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М. : Дело, 1995. – 702 с.
6. Управлінський облік : підручник для студ. вищих навч. закл. / Хенсен Дон Р., Моувен Мерієн М., Еліас Небіл С., Сєнков Девід У. Міжнародний ін-т бізнесу. — К. : Міленіум, 2002. — 974с.
7. Ходус А., Абрамов В. Технологія бюджетування у форматі фінансового менеджменту великого промислового підприємства // Схід. – 2004. - № 4 (62).
8. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посібник / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2002. – 656 с.
9. Бланк И. А. Управление прибылью / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 752 с.
10. Мец О. В. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. – К. : Вища школа, 2003. – 278 с.
11. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : [навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Г. Г. Кірейцев. – [2-е вид., перероб. та доп.]. – К. : ЦУЛ, 2002. – 496 с.
12. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / за ред. проф. Г. Г. Кірейцева. – К. : ЦУЛ, 2002. – 496 с.
13. Фінансовий менеджмент : підручник для студ. / Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін. ; [кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогіна]. 5 – те вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2005. – 536 с.
14. Фінансовий менеджмент : теорія і практика : учебник / [под ред. Е. С. Стояновой]. – М. : Перспектива, 2004. – 656 с.
15. Басовский Л. Е. Финансовый менеджмент : учебник / Л. Е. Басовский. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 240 с.
16. Бланк И. А. Управление финансовой стабилизацией предприятий И. А. Бланк. – К. : Ника – Центр, Эльга, 2003. – 496 с.
17. Meunier-Rocher B. Le diagnostik financier / B. Meunier-Rocher. – P. : Les Editions d'Organisation, 1997. – 221 p.
18. [Срманський Й. А.](#) Легенда про Форда / Й. А. Єрманський // Наука управляти : з історії менеджменту : хрестоматія : навч. посібник для студентів екон. вузів і факультетів / упоряд. І.О. Слєпов. – К. : Либідь, 1993. - С. 293-303.

РЕЗЮМЕ

В статті досліджується необхідність розподілу витрат на постійну та змінну частини на металургійному підприємстві. Запропоновано приділяти увагу зазначеному з метою виявлення резервів подальшого зниження витрат при формуванні оптимальної виробничої програми.

Ключові слова: постійні витрати, змінні витрати, диференціація.

РЕЗЮМЕ

В статье исследуется необходимость разделения затрат на постоянную и переменную части на металлургическом предприятии. Предложено уделять внимание указанному с целью выявления резервов дальнейшего снижения затрат при формировании оптимальной производственной программы.

Ключевые слова: постоянные затраты, переменные затраты, дифференциация.

SUMMARY

The necessity of cost distribution into fixed and variable costs at the metallurgical enterprise is considered in the article; it is also suggested to pay attention to the above mentioned for the purpose of enclosing reserves for the further cost decrease during making optimal production program.

Keywords: fixed costs, variable costs, differentiation.